

Notat – Foretræde vedrørende Frie Fagskolars lovgivning (L32)

I forbindelse med L32 vil Foreningen af Frie Fagskoler gerne gøre opmærksom på følgende to centrale punkter i relation til Frie Fagskolars fremtid:

1. Enkeltfagsprøver, som ikke er en del af det foreliggende lovforslag – men som er afgørende for en succesfuld implementering af Frie Fagskolars Parat til Erhvervsuddannelseskursus (PtE) i forlængelse af EUD-reformen.
2. Forsøgsordninger om bygningsmæssigt samarbejde, så der gives frihed til at finde de rigtige lokale løsninger.

1. Enkeltfagsprøver

Det er afgørende for Frie Fagskolars arbejde, at skolerne får mulighed for at tilbyde enkeltfagsprøver som minimum i dansk og matematik på en måde, som er foreneligt med Frie Fagskolars åbenhedskriterie og den frie skoletradition. I modsat fald vil Frie Fagskoler ikke have de nødvendige værktøjer til at løfte unge videre på EUD – og der vil ikke være sammenhæng mellem skolernes tiltænkte opgaveløsning og L32's økonomiske styringsmodel.

Foreningen har forstået, at der sideløbende med L32 arbejdes på at løse denne problemstilling som en del af en større model for andre skoleformer. Der er imidlertid en risiko for, at en større model ikke ville kunne anvendes på Frie Fagskolars område. Foreningen vil derfor gerne gøre opmærksom på, at det er afgørende for en succesfuld implementering af Frie Fagskolars EUD-forberedende kurser, at der vælges en model, som understøtter skoleformens åbenhedskriterie, og herunder sikrer, at et kursusophold på en fri fagskole vil være et motiverende aktivt tilvalg for den unge. Foreningen har tidligere sendt et notat om opmærksomhedspunkter til ordførerne.

Frie Fagskoler ser gerne, at spørgsmålet om enkeltfagsprøver behandles parallelt med frie fagskolars nye lovgivning, da der i praksis efter EUD-formen vil være tale om en tæt sammenhæng mellem EUD-forberedende kurser og enkeltfagsmuligheden. Foreningen er bekymret for, at en model, som dækker flere skoleformer kan medføre en kompleksitet, som vil forsinke processen. Derfor vil foreningen gøre opmærksom på, at det ikke bør være problematisk, at indføre en enkeltfagsmulighed for Frie Fagskoler i den nærværende lovgivningsproces. Godkendelses- og kvalitetsstyringsmodellerne ift. prøverne er allerede på plads på skolerne – det eneste, der mangler, er at åbne for enkeltfagsmuligheden på de almene kurser.

En løsning kan være, at der åbnes for at tilbyde enkeltfagsundervisning og prøver efter reglerne i Lov om Almen Voksenuddannelse (AVU-loven) således, at Frie Fagskoler skal *stå mål med* undervisningen på AVU, på samme måde som skolerne i dag *står mål med* folkeskolen på 10. klasse-kurserne.

For at Frie Fagskoler kan tilrettelægge sammenhængende undervisning på tværs af aldersgrupper, er der behov for, at der ift. Frie Fagskoler gives hjemmel til at dispensere fra reglerne i § 2, stk. 2 i AVU-loven, der foreskriver, at Ungdommens Uddannelsesvejledning skal godkende elever under 18, som ønsker at modtage prøveforberedende enkeltfagsundervisning. En dispensation sikrer, at alle elever under 18 år får mulighed for at forbedre og dokumentere sine kompetencer i enkeltfag uden nødvendigvis at skulle visiteres af UU. Et krav om ekstern kommunal godkendelse vil ikke være foreneligt med Frie Fagskolars åbenhedskriterie og den frie skoletradition.

2. Forsøgsordninger om bygningsmæssigt samarbejde

Frie Fagskoler får nu ny lovgivning og skal til at udvikle sig på dette nye grundlag. Skoleformen har i de seneste 6 år har afgivet 20% af sine skoler til hhv. højskolerne og efterskolerne, og der har i perioden ikke været startet nye skoler. Det betyder, at antallet af skoler ved indgangen til den nye lovgivning er på et historisk lavpunkt.

Foreningen af Frie Fagskoler er derfor meget optaget af de forsøgsmodeller, som skal understøtte skolernes fremtidige udvikling. Nedenfor forholder vi os til hhv. A) en bred forsøgsmodel for bygningsmæssigt samarbejde og B) en mere snæver model med fokus på campussamarbejde.

Under alle omstændigheder er der behov for, at unødige juridiske barrierer fjernes ved at tillade fleksibilitet, ift. hvordan skolerne kan indrette bygningsmæssige samarbejder, så frie fagskoler som åbne institutioner kan samarbejde med alle relevante aktører. Det er vigtigt, at forsøget tager højde for, at der kan fremkomme forskellige samarbejdsmodeller i forsøgsperioden.

A) Ideel forsøgsordning (bred forsøgsmodel)

Som en lille skoleform har vi i vores høringssvar vedr. L32 tilkendegivet, at den bedste løsning for udviklingen af frie fagskoler være, at der åbnes for, at alle ungdomsuddannelses-institutioner (ikke kun erhvervsskoler) samt kommuner og erhvervsvirksomheder mv. kan udleje lokaler til en fri fagskole.

Baggrunden er, at nye veje til ungdomsuddannelse og arbejde med fordel kan etableres i samarbejde med en række andre institutioner eller erhvervslivet, jf. de overvejelser der er i "Aftale om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser" og "Folkeskolereformen" om styrket samarbejde med erhvervslivet.

Frie Fagskoler deltager i denne bevægelse - f.eks. indgår samarbejde med både erhvervsliv og erhvervsskoler i Frie Fagskoler "Parat til Erhvervsuddannelses-koncept – og det er nu vigtigt, at skolerne får frihed til at finde de rigtige lokale løsninger i forhold til bygningsmæssigt samarbejde.

Ved en bred forsøgsmodel vil der åbnes for, at Frie Fagskoler kan udvikle de nye muligheder, som den nye lovgivning giver i forhold til at udvikle kostskolebaserede kurser, som kan være en trædesten for praktisk interesserede unge på deres vej videre i uddannelse og arbejde. Der bliver dermed tale om en forsøgsmodel, som skal bidrage til at afdække skoleformens fulde potentiale i forhold til at løfte praktisk interesserede unge videre i livet, herunder også unge med særlige læringsudfordringer, som ikke nødvendigvis vil søge erhvervsuddannelserne.

Den ideelle situation vil derfor være en forsøgsordning, hvor der med udgangspunkt i Frie Fagskoler fokus på "den praktiske vej til uddannelse, arbejde og liv" åbnes for, at alle uddannelsesinstitutioner, kommuner og erhvervsvirksomheder mv. kan udleje lokaler til en fri fagskole – gerne med en 5-årig åbning, jfr. det foreslåede campus-forsøg. En 5-årig åbning vil være tilstrækkeligt til at give skoleformen brugbare erfaringer for, hvordan frie fagskoler fremadrettet kan indrette sine tilbud, så de bliver springbræt til uddannelse og arbejde for ikke-skolepligtige unge.

B) Campus-forsøgsordning (snæver forsøgsmodel)

I det fremlagte lovforslags §51a åbnes der for tidsbegrænsede forsøg med bygningsmæssigt samarbejde med erhvervsskoler i et campussamarbejde. I forbindelse hermed åbnes der for fravigelse af lovens krav om ejerskab til den frie fagskoles ejendom. Forsøget har til formål at lette elevers overgang til en erhvervsrettet uddannelse, og det er en betingelse, at der indgås aftale med en institution for erhvervsrettet uddannelse om i et bygningsfællesskab at etablere en campus, hvilket vil understøtte skoleformens arbejde med at få flere til at vælge og gennemføre en EUD. I en 5-årig periode åbnes for, at frie fagskoler kan leje sig ind i erhvervsskoler lokaler på op til 10-årige lejekontrakter.

Hvis forsøgsordningen skal give mening i praksis, skal der laves campus-forsøg flere forskellige steder i landet. Forsøget skal derfor tage højde for, at campusdannelser findes i mange afskygninger samt, at ungdomsuddannelser og kommuner, som store aktører, vil være styrende for de lokale samarbejdsmodeller.

I lyset af forsøgsordningens varighed vil en fri fagskole have vanskeligt ved at købe- eller bygge bygninger til en 10 årig periode. Der vil selvsagt være tale om et forsøg, som skal afgøre projektets bæredygtighed og dermed bane vejen for en mere permanent løsning baseret på skolens ejerskab til bygningerne på langt sigt. Som en konsekvens af forsøgsordningen vil den frie fagskole skulle kunne leje sig ind i lokaler, som enten er ejet af kommunen eller andre uddannelsesinstitutioner på campus.

Det er derfor et problem, at den foreslåede forsøgsordning kun tillader, at frie fagskoler kan leje lokaler hos erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner og ikke hos andre deltagere i campusdannelser.

Et konkret eksempel på en campusdannelse, hvor en fri fagskole med den nuværende lovforslag ikke kan deltage findes i Grindsted, hvor Syddansk Erhvervsskole lejer sig ind i en kommunal bygning, hvor der er plads til andre institutioner (fx en fri fagskole) i samme kommunale bygning. Frie Fagskoler er afskåret for at indgå i sådan model, da lovgivningen forhindrer, at skolen må leje sig ind i en kommunal ejendom.

Som allerede nævnt vil en oplagt løsning være, at Frie Fagskoler får mulighed for at udvikle sig indenfor den ideelle forsøgsordning – den brede forsøgsmodel, som er beskrevet ovenfor. En anden løsning kan være, at det foreslåede campus-forsøg justeres, således at der åbnes for, at den juridiske udlejer kan være andre end erhvervsrettede uddannelser, så der gives frihed til at finde de rigtige lokale løsninger.